

Pozice SP ČR ke sdělení Akčního plánu pro ocel a kovy (European Steel and Metals Action Plan)

Evropské ocelářství čelí v posledních letech zásadním výzvě, které ohrožují jeho konkurenceschopnost a dlouhodobou udržitelnost. Za hlavní příčiny Komise označila správně 1) vysoké ceny energie, 2) nekalé obchodní praktiky třetích zemí, 3) dekarbonizační a ekologické požadavky a 4) snižující se výrobu a útlum odvětví.

Akční plán přináší prvotní výkop souboru opatření, která mají pomoci ocelářství překonat současné potíže – ať již v oblasti cen energie, úpravy CBAM nebo prodloužení a rozšíření opatření na ochranu evropského trhu s ocelí.

Až na oblast energetiky lze celkově obsah vnímat pozitivně, neboť je vůbec poprvé zohledněna většina dlouhodobých požadavků ocelářského průmyslu. Všechna potřebná opatření je ale třeba přijmout s maximální mírou časové urgency.

Konkrétní připomínky SP ČR:

- **V oblasti ochrany obchodu a opatření na ochranu trhu EU** oceňujeme důraz na rizika spojená s globální nadbytečnou kapacitou oceli, jakož i celkový geopolitický kontext.
- **V oblasti cen energie nepřináší Akční plán nic nového** a opakuje opatření představená v rámci komunikace Clean Industrial Deal a Akčního plánu pro dostupné energie – rozvoj OZE, investice do sítí, zvláštní tarify pro energeticky náročný průmysl, snížení poplatků a daní u elektřiny a vyplácení kompenzací nepřímých nákladů (KNN).
 - Kompenzace jsou důležitou součástí ochrany konkurenceschopnosti evropského průmyslu a podporujeme tedy návrh na jejich pokračování. Byť s vyplácením KNN určitě souhlasíme a každoročně o uvolnění prostředků v rozpočtu bojujeme, problémem je, že přijímání těchto opatření závisí na jednotlivých státech, a státy jako Německo budou mít k dispozici vždy více prostředků než státy jako Česko. Hrozí tedy další rozevírání nůžek mezi firmami v jednotlivých členských státech. Lepší by bylo nařídit povinnost kompenzací ve všech členských státech než jim to pouze doporučovat, a to z důvodu zajištění jistoty pokračující ochrany pro provozovatele.
 - Zásadně nesouhlasíme s tvrzením, že současný a budoucí cenový signál EU ETS je často nedostatečným ekonomickým impulsem pro dekarbonizaci. Naopak v tomto ohledu CID i Akční plán **zcela opomíjí možnou úpravu EU ETS s cílem stabilizovat ceny povolenky např. zavedením cenového pásma, či přehodnocení pravidel pro bezplatnou alokaci a kompenzace nepřímých nákladů.**

- V rámci návrhů na úlevy ze zdanění je opět vše ponecháno na členských státech namísto konstruktivnějšího řešení, např. v podobě ukotvení povinných výjimek ze zdanění energetických produktů pro metalurgické procesy (směrnice ETD). Rovněž nesouhlasíme s plošným apelem na maximální daňové zatížení fosilních zdrojů, minimálně na zemním plynu (a v procesech i uhlí) je ocelářství stále závislé.
- Nesouhlasíme s myšlenkami prezentovanými v plánu ohledně úspor energie v obdobích s vysokou cenou prostřednictvím regulace intenzity výroby tak, jak je uvedeno v případě ocelářství
- **Souhlasíme naopak s potřebou zrychlit povolovací procesy a upozorňujeme, že pro** opravdové zkrácení času na realizaci je potřeba zároveň:
 - zahrnutí procesu územního plánování do všech lhůt - případné zrychlení povolování je k ničemu, pokud se zasekneme několik let na potřebných procesech v územním plánování.
 - v rámci územního plánování je pak nutné posílit roli státu v prosazování těchto záměrů v území,
 - pro urychlení faktické přípravy staveb je nutné také výrazně zjednodušit požadavky na podrobnost projektové a další dokumentace (např. EIA, další dílčí podkladové dokumentace), které v letech výrazně nabývají,
 - Rizikem opět může být forma doporučení, a tedy ponechání konečného přístupu na vůli členských států.
- Vodíková technologie výroby oceli stále není dostupná v průmyslovém měřítku. Je třeba se primárně odpoutat od ambice a cílů masivního nástupu výroby a spotřeby "zeleného" vodíku a odstranit bariéry pro rozvoj vodíkového hospodářství, např. úpravou delegovaných aktů pro RFNBO a nízkouhlíkový vodík a odstraněním cílů minimálního podílu čistého vodíku ve spotřebě v průmyslu.
- Extrémně vysoké ceny energie v EU jsou klíčovou překážkou konkurenceschopnosti energeticky náročných průmyslových odvětví, včetně ocelářství. Plány EK v této oblasti jsou však málo ambiciózní, roztržité a bez reálného dopadu na průmysl. Naléhavou prioritou zejména pro energeticky náročná odvětví jsou opatření s okamžitým účinkem na snížení cen energie a tarifních a jiných regulačních poplatků, která musí přijímat i ČR aby nevznikaly další nerovnováhy v neprospěch naší ekonomiky.
- Blíže k cenám energie i povolovacím procesům viz Pozice SP ČR k Akčnímu plánu pro dostupné energie.
- **Pozitivně vnímáme avizované úpravy funkčnosti CBAM.** Úpravy CBAM navržené v rámci OMNIBUS I jsou administrativního charakteru a neřeší fungování. **Nyní sama Komise zmiňuje problematický resource-shuffling nebo obcházení systému skrze navazující výrobky a avizuje přípravu strategie, jak tomu zabránit.**
 - **Úprava CBAM by měla být zcela prioritní, neboť dnes a do budoucna hrozí ještě větší zahlcení Evropy nadvýrobou z důvodu celních válek a světové produkční nadkapacity.** Ekonomická strategie by měla zajistit vyšší trvalé zapojení primárních odvětví do evropských potřeb i s ohledem na bezpečnost Evropy.
 - Dokud nebude zajištěno efektivní fungování CBAM, jsme proti odebrání bezplatné alokace povolenek evropským výrobcům.
 - CBAM nyní neřeší konkurenci na mimoevropských trzích a obcházení systému skrze resource shuffling. Vhodným nástrojem by bylo např. nevyřazování povolenek za export. Důležitý bude příslib návrh kroků pro řešení resource shufflingu.

- Bez jasné úpravy funkčnosti CBAM z hlediska zachování konkurenceschopnosti (viz výše), považujeme za předčasné jeho rozšiřování na další sektory.
- **Rozšíření CBAM si dovedeme představit zatím pouze o navazující výrobky (s cílem zabránit obcházení), ale musí se jednat o cílené rozšíření na konkrétní celní kódy a po konzultaci se sektory**, na které toto přímo i nepřímo dopadá. Zajištěna musí být i řádná kontrola, zda deklarované zboží odpovídá a zda je správné sazební zařazení.
- Vítáme příslib EK v tomto ohledu, ale načasování reformy do konce roku 2025 (do 4. čtvrtletí 2025) považujeme za značně opožděné - **mechanismus by měl být změněn co nejdříve.**
- V rámci opatření pro **vytvoření jednotného trhu pro „zelené“ produkty** máme velké pochybnosti o avizovaném zavedení kritérií pro udržitelnost a odolnost. Již dnes existují kritéria udržitelnosti (např. v rámci taxonomie, budou se tvořit ta v oblasti ekodesignu). Obáváme se nových, zbytečně přísných podmínek nad jejich rámec, a tak vnesení další nejistoty do podnikatelského prostředí.
- Podporujeme zaměření EK na výzvy týkající se **dostupnosti šrotu a jeho zařazení do kategorie strategických surovin**, neboť se jedná o klíčovou surovinu pro ekologickou transformaci a dekarbonizaci domácího ocelářského průmyslu.
- **Nepodporujeme nicméně iniciativu zavádění sektorových cílů na podíl recyklované oceli a hliníku.**
 - Před předložením legislativního návrhu nařízení o vozidlech s ukončenou životností musí Komise provést důkladnou studii proveditelnosti požadavku na podíl recyklovaného obsahu oceli a hliníku.
 - Každý produkt má své požadavky na kvalitu. Vysoká kvalita/čistota oceli je recyklací daleko hůře dosažitelná.
 - Primární by měl zůstat cenový signál - je to právě cena, která by měla být konkurenceschopná i u „zeleného zboží“.